

Nyhetsredaktør: **Frode Hansen** fha@dagbladet.no
 Politisk redaktør: **Geir Ramnefjell** ger@dagbladet.no
 Kulturredaktør: **Sigrid Hvidsten** shv@dagbladet.no
 Magasinredaktør: **Karine Østtveit** kos@dagbladet.no

HER ER DET IKKE LENGER SNAKK OM ALTERNATIVE
 FAKTA, MEN Å TEGNE OPP ET HELT EGET VERDENSBILDE.

NINA JENSEN, generalsekretær i WWF, om Sp's ulvevideo. (Dagsavisen)

Brochmann-utvalget vil heve kompetansen til våre nye landsmenn. Det er lettere sagt enn gjort, skriver **Aksel Braanen Sterri**.

Dyre nykommere

**AKSEL
BRAANEN
STERRI**

ast@dagbladet.no

KOMMENTAREN

Bakteppet for Brochmann-utvalgets rapport om de langsiktige konsekvensene av høy innvandring, som ble overrakt til statsråd Sylvi Listhaug onsdag, er alvorlig. Selv om antallet nyankomne flyktninger er drastisk redusert, er flyktningproblemet på ingen måte løst. I tillegg er det både finansielle og kulturelle utfordringer knyttet til mottaket av stadig flere innvandrere. Likevel er professor Grete Brochmann forsiktig optimist.

BROCHMANN II fortsetter der den første rapporten fra 2011 slapp. Og i likhet med forrige gang er konklusjonen at innvandringen fører med seg et ekstra lodd rundt livet for både statsfinanser og velferdsmodellen. Det skyldes både at innvandrere jobber mindre enn de som er født i Norge og at oljeformuen fordeles på flere hoder. En framskrivning utført av SSB viser at underskuddet øker fra 1,6 prosent av fastlands-BNP i et scenario uten inn- og utvandring til fire prosent i et med. Det kan virke ille, men det er en beskjeden utfordring sammenliknet med eldrebølgen og tapet av oljeinntekter.

Staten Norge greier seg. Større grunn til å klage har de med lite utdanning og jobber som kan tas av lavtlønna og hardtarbeidende innvandrere. Disse kan miste jobben eller se lønnsveksten stoppe opp. På lengre sikt kan de oppleve kutt i velferdsordninger siden politikerne vil «stimulere» trygdemottakerne til å jobbe.

BROCHMANN II følger Brochmann I i å verne nivået på stønadene. De foreslår heller å innføre flere aktivitetskrav for å motta stønad, samt å erstatte ytelser som kontantstøtten med tjenester som gratis kjernetid i barnehage eller støtte til ferier. Det gir en mer formynderisk velferdsstat, men kan samtidig være gunstig for å opprettholde tilliten til velferdsstaten, stimulere til arbeid og for å sørge for at barn av innvandrerforeldre lærer språk og ferdigheter i barnehagen.

DEN STØRSTE UTFORDRINGEN med å integrere innvandrere er imidlertid ikke sjenerøse velferdsordninger, men manglende etterspørsel etter lavproduktiv arbeidskraft i arbeidsmarkedet. Innvandrerne skal derfor kvalifiseres. Som Asle Toje påpeker i en merknad (s. 210) er det lettere sagt enn gjort. Utvalget foreslår likevel en styrking og en strømlinjefor-

ming av introduksjonsprogrammet, hvor tilbudet skal tilpasses ferdighetsnivået til flyktningene. I dag mottar mange flyktninger et begrenset tilbud. For å stimulere arbeidsgivere til å ansatte flyktninger støtter utvalget NHO og LOs forslag om å innføre lønnstilskudd, og åpner også for at myndighetene bør vurdere «særskilte stillingstyper med tilpasset [altså lavere] lønn» om mange blir stående utenfor arbeid. Det viktigste utvalget peker på i denne sammenheng er imidlertid behovet for en mer eksperimentell implementering av tiltak, som gjør det mulig å evaluere virkningen av dem. I dag vet vi lite om hva som virker.

DET NYE MED Brochmann II er at de også vurderer de kulturelle utfordringene innvandringen bringer med seg. Innvandringen er ikke bare en trussel mot statsfinansene, også tilliten og solidariteten

kan trues. Det kan få institusjonelle konsekvenser. F.eks. har sjenerøse velferdsstater oppstått i homogene stater og vi vet at folk er mer villig til å støtte folk som likner på dem selv. Det utelukker imidlertid ikke at velferdsstaten kan overleve i møte med et større mangfold. Men som utvalget påpeker kan en kombinasjon av økt innvandring, ulikheter og segregering utgjøre en trussel mot tilliten og solidariteten samfunnsmodellen vår bygger på. Det krever at innvandringen ikke overstiger det de kaller samfunnets «absorberingskapasitet». Hvor stor denne kapasiteten samfunnet har, vil ikke utvalget si noe om.

UTVALGET ER DERIMOT IKKE fremmed for at majoriteten bør kunne kreve at de nyankomne tilpasser seg mer til den norske kulturen enn de mange av dem gjør i dag. Spesielt gjelder det likestilling

og barneoppdragelse. Likestilling er en forutsetning for å kunne opprettholde en sjenerøs velferd og bør slik sett ikke være valgfritt. I tillegg må storsamfunnet kunne legge begrensninger på hvordan foreldre oppdrar barna sine, om det gjelder svømmeundervisning, undervisning i viktige fag eller sikre at barn er fritatt fra religiøs bekleddning. Her vil utvalget ha klarere nasjonale retningslinjer. Så lenge de er veiledende, er det et fornuftig grep.

Det vil nok ikke tilfredsstille de mest innvandringskritiske. Som Asle Toje framhever holdes et samfunn sammen av mer enn bare liberale verdier. Men det er ikke lett å se hvordan storsamfunnet skal greie å definere et kulturbegrep som forener alle nordmenn og ekskludere andre nasjoner og kreve at innvandrere tilpasser seg dette. Ser vi på utviklingstrekkene rundt oss, er det imidlertid lite som tyder på at vi slipper unna den diskusjonen.

